

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิก อบต.ที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่างกัน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิก อบต.ประเภทต่างๆ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิก อบต.ประเภทต่างๆ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมและปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิก อบต.ประเภทต่างๆ และ 5) เพื่อแสวงหาตัวแปรเชิงเหตุที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิก อบต.ประเภทต่างๆ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 800 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า แบบทดสอบ และแบบสอบถาม โดยแบ่งกลุ่มตัวแปรออกเป็น 5 ประเภท คือ 1)กลุ่มจิตลักษณะเดิม 2)กลุ่มลักษณะสถานการณ์ 3)กลุ่มพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชน 4)กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ และ 5)ลักษณะทางชีวสังคมของสมาชิก อบต. ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะของครอบครัว และลักษณะการท้องเที่ยว ซึ่งเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อยในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2551 และได้รับแบบวัดกลับคืนมา จำนวน 658 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.25 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้สถิติจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise และ Hierarchical และมีสถิติขั้นรองในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' การวิเคราะห์ทางสถิติทั้งหมดกระทำในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่แบ่งโดยลักษณะทางชีวสังคมของสมาชิก อบต. เพื่อให้ได้ผลชัดเจนที่สุด ผลการวิจัยพบว่า

1) สมาชิก อบต.ที่มีลักษณะการท่องเที่ยวต่างกัน มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมาชิก อบต.ที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ อบต.ที่มีการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และลักษณะการท่องเที่ยวต่างกัน มีพฤติกรรมรักษาระเบียบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) สมาชิก อบต.ที่อยู่ในสถานการณ์ 3 ด้านมาก คือ มีการรับรู้สภาพการอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก โดยพบในกลุ่มชอบเที่ยวป่า และยังพบอีกว่า ปัจจัยด้านสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในสมาชิก อบต.กลุ่มรวมได้ 24.2% และ 18.6% ตามลำดับ โดยทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชนได้สูงสุด 30.4% ในกลุ่มสมาชิก อบต.ที่มีการศึกษาน้อย และทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบได้สูงสุดเท่ากับ 23.6% ในกลุ่มสมาชิก อบต.ที่มีฐานะครอบครัวต่ำ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน และการรับรู้สภาพการอนุรักษ์ป่าชุมชน ตามลำดับ

3) สมาชิก อบต.ที่มีจิตลักษณะเดิมแต่ละด้านใน 3 ด้านสูง คือ มีการมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง หรือความเชื่ออำนาจในตนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และพฤติกรรมรักษาระเบียบ มากกว่าสมาชิก อบต.ประเภทตรงข้าม และยังพบอีกว่าปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมสามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในสมาชิก อบต.กลุ่มรวมได้ 22.0% และ 39.5% ตามลำดับ โดยทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในกลุ่มสมาชิก อบต.ที่มีฐานะครอบครัวสูง ได้สูงสุดเท่ากับ 33.6% และ 43.5% ตามลำดับ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่อในอำนาจตน ตามลำดับ

4) สมาชิก อบต.ที่มีการรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก (สถานการณ์) มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง (จิตลักษณะเดิม) และมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก (จิตลักษณะตามสถานการณ์) เป็นผู้มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก โดยพบในกลุ่มสมาชิก อบต. กลุ่มรวม กลุ่มเพศชาย กลุ่มอายุมาก และกลุ่มฐานะครอบครัวต่ำ และยังพบอีกว่าปัจจัยด้านสถานการณ์ ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม และปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในกลุ่มรวมได้ 41.0% และ 44.2% ตามลำดับ โดยทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน ได้สูงสุด 54.1% ในกลุ่มสมาชิก อบต.ที่ชอบเที่ยวป่า และทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบ ได้สูงสุด 52.6% ในกลุ่มสมาชิก อบต.ที่มีฐานะครอบครัวสูง โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน สุขภาพจิตที่ดี ทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชน และความเชื่ออำนาจในตน ตามลำดับ

5) ปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ได้เพิ่มขึ้นจากปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม และปัจจัยด้านสถานการณ์ ในกลุ่มรวมได้ 4.2% และ 1.5% ตามลำดับ โดยทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน เพิ่มขึ้นได้สูงสุด 6.5% ในกลุ่มสมาชิก อบต.ที่มีอายุมาก และทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบ เพิ่มขึ้นได้สูงสุด 4.9% ในกลุ่มสมาชิก อบต.ที่ไม่ชอบเที่ยวป่า โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน ตามลำดับ

ABSTRACT

222235

The objectives of this research are 1) to compare conservation behavior toward the community-forest of Subdistrict Administrative Organization members (SAO members) with different bio-social and background characteristics, 2) to study original psychological traits factors that are related to situational psychological aspects and conservation behavior toward the community-forest of SAO members of various types, 3) to study the situational factors related to situational psychological aspects and conservation behavior toward the community-forest of SAO members of various types, 4) to study original psychological traits and situational factors related to situational psychological aspects and conservation behavior toward the community-forest of SAO members of various types, and 5) to seek causative variables that are important to the prediction of conservation behavior toward the community-forest of SAO members of various types.

This research is a comparative-correlation study. The sample of the study was 800 SAO members selected via random-sampling technique. The instruments used in the research were summated rating scales measurement, test, and questionnaires. The sample was divided into 5 groups via 1) original psychological traits 2) situational-based characteristics 3) conservation behavior toward the community-forest group 4) situational-based psychological characteristics, and 5) bio-social characteristics of the SAO members, including gender, age, education, family's economic status, and travel sorted, all of which were considered minor variables in the data analysis. The data were collected during the month of January to May 2008, from which 658 questionnaires were returned (82.25%) and analyzed via statistic package program for percentage, mean, standard deviation, t-test, Three-way Analysis of Variance and Multiple Regression Analysis (Stepwise and Hierarchical). Moreover, secondary analysis of average comparison of groups by pairs with Scheffe' method was also applied. The analysis was preceded both in the entire-sample

and the bio-social characteristics-based sub-groups for the best result. The findings from the analysis indicated that

1) SAO members with different travel sorted had different conservation behavior toward the community-forest with the statistic significance level of .05. On the other hand, SAO members with different genders and ages had different behavior of promotion and preservation of community forest with the statistic significance level of .05. In addition, SAO members with different educational background, family's economic status, and travel sorted had different behavior of regulation observation with the statistic significance level of .05

2) SAO members with higher 3-dimension situations: higher perception of community-forest conservation, higher perception of social situation norm of community-forest conservation, and higher information about the community forest conservation were found to possess higher behavior regarding promotion and preservation of community forest. Particularly, these behaviors were found in the samples with admiration of forest-traveling. In addition, it was also found that situational factors helped predicting the behavior toward promotion and preservation of community-forest as well as regulation observation behavior of the SAO members in the entire-group (24.2% and 18.6%; respectively). It was also predicted that the percentage of promotion and preservation behaviors of the lower educational background SAO members was 30.4%, and the regulation observation behaviors of the lower-status SAO members was 23.6%. Generally, significant predictors for these behaviors were accessibility of information about the community forest preservation, perception of social situation norm of community forest conservation and perception of community forest conservation; respectively.

3) SAO members with higher 3-dimensions of original psychological aspects: future-orientation and self-control, motivation for achievement and self-confidence, attained higher scores on both types of behaviors than their opposites did. Moreover, it was found that the original psychological aspects could also predict the behavior of promotion and preservation of community forest and regulation observation of the SAO members in the entire-group (22.0% and 39.5%; respectively). In addition, it was also predicted that the percentage of promotion and preservation and regulation observation behaviors of the high-status SAO members was 33.6% and 43.5%; respectively. The significant predictors were motivation for achievement, future orientation and self-control and self-confidence; respectively.

4) SAO members perceiving more community-forest conservation information (situation), being highly future orientation and self-control (psychological traits), and having

high positive attitude towards community forest conservation (situational psychology) were found to possess higher behavior in promotion and preservation of community forest. These behavior could be found in the entire-group, male group, elderly group and low-status SAO members. Moreover, it was also found that situational factors, original psychological traits together with situational psychology could predict the behaviors toward promotion and preservation of community-forest and regulation observation in the entire-group (41.0% and 44.2%; respectively). Besides, it was also predicted that the percentage of promotion and preservation behaviors of the SAO members with admiration of forest-traveling was 54.1% and the regulation observation behaviors of the SAO members with higher-status was 52.6%. The significant predictors of these behaviors were motivation for achievement, accessibility of information about the community-forest conservation, good health, positive attitude towards community forest conservation and self-confidence; respectively.

5) The situational psychology factor that could predict the behavior of promotion and preservation of community-forest, as well as the regulation observation increased from the related original psychological factor and situational aspect in the entire-group (4.2% and 1.5%; respectively). It was also predicted that the percentage of the promotion and preservation behavior of elderly SAO members could reach the maximum of 6.5%, and 4.9% for regulation observation of the non forest-traveling admired SAO members, with positive attitude towards community forest conservative and the knowledge about community forest conservation as the significant predictors.